

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام درس

تفسیر ترتیبی قرآن کریم (۱)

سرفصل جلسات

استاد

حجت الاسلام و المسلمین محمد علی محمدی

تنظیم:

آموزش‌های آزاد مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث

فروردین ۱۳۹۵

فهرست

۳	معرفی درس تفسیر ترتیبی (۱).....
۴	جلسه اول.....
۴	کلیاتی در علم تفسیر و آغازی بر تفسیر سوره مبارک انبیاء.....
۵	جلسه دوم.....
۵	تفسیر آیات دوم تا پنجم سوره مبارک انبیاء.....
۶	جلسه سوم.....
۶	تفسیر آیات ششم تا دهم سوره مبارک انبیاء.....
۷	جلسه چهارم.....
۷	تفسیر آیات یازدهم تا هجدهم سوره مبارک انبیاء.....
۸	جلسه پنجم.....
۸	تفسیر آیات نوزدهم تا بیست و چهارم سوره مبارک انبیاء.....
۹	جلسه ششم.....
۹	تفسیر آیات بیست و پنجم تا سی ام سوره مبارک انبیاء.....
۱۰	جلسه هفتم.....
۱۰	تفسیر آیات سی و یکم تا سی و پنجم سوره مبارک انبیاء.....
۱۱	جلسه هشتم.....
۱۱	تفسیر آیات سی و ششم تا چهل و پنجم سوره مبارک انبیاء.....
۱۲	جلسه نهم.....
۱۲	تفسیر آیات چهل و ششم تا شصت و سوم سوره مبارک انبیاء.....
۱۳	جلسه دهم.....
۱۳	تفسیر آیات شصت و چهارم تا هفتاد و سوم سوره مبارک انبیاء.....
۱۴	جلسه یازدهم.....
۱۴	تفسیر آیات هفتاد و چهارم تا هفتاد و هفتم سوره مبارک انبیاء.....
۱۵	جلسه دوازدهم.....
۱۵	آغازی بر تفسیر سوره مبارک حجرات و تفسیر آیه نخست.....
۱۶	جلسه سیزدهم.....
۱۶	تفسیر آیات دوم و سوم سوره مبارک حجرات.....
۱۷	جلسه چهاردهم.....
۱۷	تفسیر آیات چهارم تا ششم سوره مبارک حجرات.....
۱۸	جلسه پانزدهم.....
۱۸	تفسیر آیات هفتم تا دهم سوره مبارک حجرات.....
۱۹	جلسه شانزدهم.....
۱۹	تفسیر آیات یازدهم تا هجدهم سوره مبارک حجرات.....

معرفی درس تفسیر ترتیبی قرآن کریم (۱)

درس تفسیر ترتیبی قرآن کریم (۱) مجموعه‌ای از شأن نزول‌ها، واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات دو سوره مبارک انبیاء و حجرات می‌باشد که بر اساس ترتیب آیات بررسی شده است.

جلسه اول

کلیاتی در علم تفسیر و آغازی بر تفسیر سوره مبارک انبیاء

اهداف درس

آشنایی با:

- ✓ تفسیر در لغت و اصطلاح
- ✓ منابع مورد استفاده در یک تفسیر صحیح
- ✓ بیان دو دیدگاه عمومی بر تفسیر قرآن کریم

اهداف درس

آشنایی با دو اصطلاح معارف قرآن و علوم قرآنی

تعریف تفسیر

معنای لغوی

معنای اصطلاحی

منابع تفسیری

دو دیدگاه عمومی بر تفسیر قرآن کریم

۱. تفسیر مأثور (روایی)

۲. تفسیر اجتهادی و گرایش‌های آن

روش تفسیری در درس تفسیر ترتیبی (۱)

تفسیر سوره مبارک انبیاء

فضیلت سوره

آیه نخست

واژه شناسی

اعراب

تفسیر

چکیده

جلسه دوم

تفسیر آیات دوم تا پنجم سوره مبارک انبیاء

اهداف درس

آشنایی با :

- ✓ واژگان، اعراب و پیام آیات دوم تا پنجم سوره انبیاء
- ✓ پاسخ قرآن بر شبهات مشرکان علیه قرآن کریم

اهداف درس

مروزی بر مباحث پیشین

آیات دوم تا پنجم سوره مبارک انبیاء

واژه‌شناسی

اعراب

تفسیر

➤ آیات دوم و سوم

غفلت، سیر در بی‌خبری

عملکرد ظالمان در برابر آیات قرآن

پیام آیات

➤ آیات چهارم و پنجم

پاسخ به شبهات مشرکان

پیام آیات

چکیده

جلسه سوم

تفسیر آیات ششم تا دهم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ اعراب، نکات تفسیری و پیام آیات ششم تا دهم سوره مبارک انبیاء

اهداف درس

مروری بر مباحث پیشین

آیات ششم تا دهم سوره مبارک انبیاء

اعراب

تفسیر

➤ آیه ششم

معجزات اقتراحی و هلاکت کافران

شبهه استنکاف از معجزه درباره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

انواع معجزه

۱. معجزات حسی

۲. معجزات عقلی

➤ آیات هفتم و هشتم

شبهه بشر بودن پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و پاسخ آن

«اهل الذکر» چه کسانی هستند؟

➤ آیه نهم

تحقق وعده الهی درباره تمام پیامبران

➤ آیه دهم

معجزه بودن قرآن، پاسخی به تمام شبهات

پیام آیات

چکیده

جلسه چهارم

تفسیر آیات یازدهم تا هجدهم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات یازدهم تا هجدهم سوره انبیاء

اهداف درس

آیات یازدهم تا پانزدهم سوره مبارک انبیاء

واژه شناسی

اعراب

تفسیر

سرنوشت اقوام پیشین

➤ آیات دوازدهم تا پانزدهم

فرار سیدن عذاب الهی و فرار ظالمان

آیات شانزدهم تا هجدهم

واژه شناسی

اعراب

➤ آیه شانزدهم

دلیل هلاکت اقوام پیشین

➤ آیه هفدهم

دو دیدگاه تفسیری بر این آیه

➤ آیه هجدهم

پاسخی قاطع بر پوچ انگاران دنیا

پیام آیات

چکیده

جلسه پنجم

تفسیر آیات نوزدهم تا بیست و چهارم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات نوزدهم تا بیست و چهارم سوره انبیاء

اهداف درس

➤ آیات نوزدهم تا بیست و یکم

واژگان

اعراب

تفسیر

بی‌نیازی خداوند از عبادت بندگان

ناتوانی معبودهای مادی

پیام آیات

آیات بیست و دوم تا بیست و چهارم

تفسیر

➤ آیه بیست و دوم

برهان تمنع

شبهه خدایان متعدد

➤ آیات بیست و سوم و بیست و چهارم

پرسش و بازخواست خداوند از سوی بندگان، هرگز!

امر خداوند به مشرکان بر آوردن دلیل یقین آور

چکیده

جلسه ششم

تفسیر آیات بیست و پنجم تا سی‌ام سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات بیست و پنجم تا سی‌ام سوره انبیاء

اهداف درس

➤ آیات بیست و ششم تا بیست و نهم

ویژگی‌های فرشتگان

پیام آیات

➤ آیه سی‌ام

تفسیر

چکیده

جلسه هفتم

تفسیر آیات سی و یکم تا سی و پنجم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات سی و یکم تا سی و پنجم سوره مبارک انبیاء

اهداف درس

آفرینش (۲)

ادامه نکات تفسیری آیه سی ام

دیدگاه‌های گوناگون در پیدایش موجودات از آب

➤ آیات سی و یکم تا سی و سوم

واژه شناسی

تفسیر

کوه‌ها سبب پایداری زمین

آسمان سقفی محفوظ

گردش خورشید و ماه - آمد و شد شب و روز

➤ آیات سی و چهارم و سی و پنجم

اعراب

تفسیر

پاسخ به شبهه اتمام دعوت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) پس از مرگ ایشان

قانون همگانی مرگ

چکیده

جلسه هشتم

تفسیر آیات سی و ششم تا چهل و پنجم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات سی و ششم تا چهل و پنجم سوره انبیاء

اهداف درس

➤ آیات سی و ششم تا چهل

واژگان

اعراب

تفسیر

سیاست دوگانه مشرکان در برخوردها (استهزاء و برآشفتگی!)

دیدگاه‌های مختلف درباره خلقت انسان بر عجله

مشرکان شتابزده و وعده قیامت و عذاب الهی

فرا رسیدن عذاب الهی و درخواست مشرکان

➤ آیات چهل تا پنجم

واژه شناسی

تفسیر

استهزاء کنندگان و گرفتاری در عذاب

رحمت خداوند تنها مانع عذاب کافران در دنیا

دل‌بستگی پوچ کافران نسبت به خدایان خویش

غفلت کافران از سنت الهی حاکم بر جوامع بشری

کافران ناتوان از شنیدن انذار

چکیده

جلسه نهم

تفسیر آیات چهل و ششم تا شصت و سوم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات چهل و ششم تا شصت و سوم سوره انبیاء

اهداف درس

➤ آیه چهل و ششم تا پنجاهام

واژگان

اعراب

تفسیر

اقرار ظالمان در برخورد نسیمی از عذاب الهی به آنان

حسابرسی اعمال حتی به کوچکی دانه‌ای از خردل!

مقصود از موازین

➤ آیه پنجاه و یکم تا پنجاه و ششم

ابراهیم (علیه السلام) و دعوت به توحید

➤ آیه پنجاه و هفتم تا شصت و یکم

چاره‌اندیشی ابراهیم (علیه السلام) بر بت‌پرستی قوم خویش

➤ آیه شصت و دوم و شصت و سوم

پاسخ تفکر برانگیز ابراهیم به بت‌پرستان

چکیده

جلسه دهم

تفسیر آیات شصت و چهارم تا هفتاد و سوم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات شصت و چهارم تا هفتاد و سوم سوره انبیاء

اهداف درس

مروری بر آیه شصت و سوم و آیات شصت و چهار تا شصت و هفتم

استدلال ابراهیم (علیه السلام) و واکنش مشرکان

➤ آیات شصت و هشت تا هفتادم

برپایی آتش و جنگ روانی نمرودیان و گلستان ابراهیمی

پیام آیات (۱)

پیام آیات (۲)

➤ آیات هفتاد و یکم تا هفتاد و سوم

ابراهیم و لوط، نجات یافتگانی به سوی سرزمین مبارک (بیت المقدس)

اعطای نعمتی افزون، به ابراهیم (علیه السلام)

ویژگی‌های امام و امامت ابراهیم (علیه السلام) و فرزندان وی

چکیده

جلسه یازدهم

تفسیر آیات هفتاد و چهارم تا هفتاد و هفتم سوره مبارک انبیاء

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات هفتاد و چهارم تا هفتاد و هفتم سوره انبیاء

اهداف درس

➤ آیات هفتاد و چهارم و هفتاد و پنجم

اعراب

تفسیر

لوط و شهری غرق در فسق و گناه

پیام آیات

➤ آیات هفتاد و ششم و هفتاد و هفتم

استجابیت دعای نوح و نصرت الهی

پیام آیات

چکیده

جلسه دوازدهم

آغازی بر تفسیر سوره مبارک حجرات و تفسیر آیه نخست

اهداف درس

آشنایی با:

- ✓ شأن نزول و فضیلت تلاوت سوره مبارک حجرات
- ✓ واژگان و نکات تفسیری آیه نخست

اهداف درس

کلیاتی درباره سوره مبارک حجرات

نام‌گذاری

فضیلت تلاوت

ارتباط آیات نخستین این سوره با سوره فتح

تفسیر

➤ آیه نخست

شأن نزول

واژه شناسی

چند نظریه تفسیری

پیام آیات

چکیده

جلسه سیزدهم

تفسیر آیات دوم و سوم سوره مبارک حجرات

هدف درس

آشنایی با:

✓ واژگان، شأن نزول، اعراب و نکات تفسیری آیات دوم و سوم سوره حجرات

اهداف درس

➤ آیه دوم

واژه شناسی

اعراب

شأن نزول

تفسیر

رعایت ادب در برابر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و رهبران الهی

پیام آیه

➤ آیه سوم

امتحانی الهی زمینه ساز تقوا

پیام آیه

چکیده

جلسه چهاردهم

تفسیر آیات چهارم تا ششم سوره مبارک حجرات

هدف درس

آشنایی با:

✓ شأن نزول، واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات چهارم تا ششم سوره حجرات

اهداف درس

➤ آیه چهارم

واژگان

اعراب

تفسیر

تأکید بر رعایت احترام پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

پیام آیه

➤ آیه پنجم

اعراب

تفسیر

صبوری، ادبی خیر برانگیز

پیام آیه

➤ آیه ششم

شأن نزول

واژگان

اعراب

تفسیر

تحقیق درباره خبر فاسق

پیام آیه

چکیده

جلسه پانزدهم

تفسیر آیات هفتم تا دهم سوره مبارک حجرات

هدف درس

آشنایی با:

✓ شأن نزول، واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات هفتم تا دهم سوره حجرات

اهداف درس

➤ آیه هفتم

واژه شناسی

اعراب

لزوم اطاعت‌پذیری از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

ایمان فطری موهبتی الهی

تفاوت فسوق و عصیان

پیام آیه

➤ آیه هشتم

تمایل به ایمان و بیزارى از فسق

تفاوت فضل و نعمت

پیام آیه

➤ آیه نهم

واژگان

اعراب

شأن نزول

اختلاف دو دسته از مؤمنان و دستورالعمل قرآن کریم

پیام آیه

➤ آیه دهم

برادری، علت اصلاح بین مؤمنان

پیام آیه

چکیده

جلسه شانزدهم

تفسیر آیات یازدهم تا هجدهم سوره مبارک حجرات

هدف درس

آشنایی با:

✓ شأن نزول، واژگان، اعراب و نکات تفسیری آیات یازدهم تا هجدهم سوره مبارک حجرات

اهداف درس

➤ آیه یازدهم

واژگان

شأن نزول

تفسیر

تذکر برخی آفات اخلاقی

مسخره کردن

عیب جویی و طعنه زدن

استفاده از القاب زشت

➤ آیه دوازدهم

اعراب

اجتناب از ترتیب اثر دادن به ظن و گمان‌ها

دوری از ظاهر کردن عیوب مؤمنان

چند نظریه تفسیری در مذمت غیبت

➤ آیه سیزدهم

واژگان

تفسیر

قوم و قبیله‌های بشری، سبب شناسایی و روابط بهتر

پیام آیه

➤ آیه چهاردهم

واژگان

تفاوت اسلام و ایمان

شأن نزول

➤ آیات پانزدهم تا هجدهم

نگاهی اجمالی بر تفسیر این آیات

چکیده